

מסורת הש"ס

(6) [קמן] (ב) חולין
לג: טעה ב"ג, (8) [ומעיי
פרכה מן, (7) [קולין
אל] (8) [ומלאה אש מ"ן]
(1) מה שישאל לטמא כלי-
רמה, (1) [לא מלאה שם
רק בהגמטא פו: רש"י
דיה חפשי שמואל משמע
ק: אמנם נשי"י חולין
ט: דיה אש מלאה כן
לשאל, (8) [ועיי' מוספת
ענין פו: דיה כל ותיק'
חולין ט: דיה אש מילה],
(9) [ומספרי כלי-], (1) ר"מ
תנא שז עז עלגיל דגור
אה.

תורה אור השלם

1. וכל בלי דרש אשר
יפיל נהום אל תובו כל
אשר בתובו ושמא ואחו
חשברה.
2. מפל האכל אשר
יאכל אשר יבוא עליו
מים ושמא וכל משקה
אשר ישתה בכל כלי
יטמא: ויקרא יא יז

הנהרות מדר"ב

רנשבורג

א] ר"מ [א] ר"מ [א] ר"מ [א]
וסי' דהבמה לעיל הא"ל
קרא. מלא לעיל תחק ויבי
ל' כתר הא"ל קרא:

מוסף רש"י

בו ביום דרש ר"ע.
מפס' נרכות (כת) אמרין
לכל היחזקתו כי ביום
הוא חס עשויה את
ל' כן עוריה לנשואת.
שמרתי תלמידי שמתו
רשות ליבם לכל שיה
וכן תלמוד אמר כל ת"ח
שאל חותב ככר אל יבום
למכור ורמתי פורו בו
ביום ולא יחיה הלכה
תליה ביה המדרש של
פירשה (סוטה 43) וכל
כלי חרש אשר יפול
מיום וגו'. שרן שפול
לאחר תנור שהוא על
הרם המזרחי והי' הוא
לאשן והתנור ממנה
שפוטו והי' ענין הכווי
יעמא (ומכ"ר 71) אינו
אומר טמא. כל אשר
נתנו טמא, אלא יטמא.
למדנו שיש יעמא שמואל
אחרים (סוטה 43) לימד
על ככר שני. להכי נקט
ככר לפי שהוא מלי מתנור
שואל ליה חרש (שם) דתסם
שואל ככרות כתיבי (חולין
71) עשויה שלישי
בחולין. וקרא ספמא
כתיבי (סוטה 43) משמע
כן חולין 71. כן תומה
(חולין 71).

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים יח.

רבינו חננאל

קלה מיהת שהיא טומאת
אובלין חטמא. אמאי תני
בטלו במעיה, דאח האמר
כי ר' יהודה הכי רמי לטול
דרטמא קלה מטמא, והא
תנא קמא נמי בשרה טמא
קתני, כלומר לא היא
טומאת מי הטאת עצמה
שהיא טומאת חמורה, אלא
טומאת קלה היא טומאת
אובלין הוא דטמא, ואי
הכי מאי כתיב, (ואמרין
חסורי מחסרי והכי קתני,
בשרה טמא עושה קלה,
אבל טומאת מי הטאת
שהיא חמורה טומאת
במשא לא, דברי ר' יהודה,
שר' יהודה אומר בטלו
במעיה, ליעולם באובלין
ר' יהודה כ"ר יוסי ר' יוסי
שמעון סבורא ליה, רב אחי
אמר ליעולם בטלו לגמרי,
פסוק דהו' משקא סודת,
אמר מר ר' יוסי ר' שמעון
אמרין לאובלין טמאין
כ"ר, אמרין ר' יוסי ר' יוסי
שמעון בביטת ר' עקיבא
אמר שהמשקין טמאין
את האובלין, ולא את
הכלים דרדיש יריסא
יטמא הנוגע בו, ותנן
בביטת פקד בו ביום דרש
ר' עקיבא, וכל כלי חרש
[ומכתיבי דרש האב
וגו, וכל משקה האב
ר' יוסי וכל משקה האב
ישנה בכל כלי יטמא,
האובלי הנוגע במשקה אולי
איטמא, אתה אומר האוכל
קודם קודם ונפסלי כדפ"ה] בהמקין
(גיטין 22) דכתיב שחא חיותן בכל זן
משום מלאכה, וכל אשר לאחור
קידוש מדחשיב להו סופו לטמא
ועומאה חמורה ומלאכה אינה פוסלת
אחר קידוש כדתנן במסכת פרה
(פ"ד מ"ד) מים מלאכה פוסלת זין
עד שימן לתוכן אפר (ו) [וכפיפה] יליף
לה מדחשיב למי נדה וככר הס למי
נדה ונטלו במעיה משום היסק הדעת
דר"י משום דכתיב למשמרת יאלו אלו
שאינם למשמרת הואיל ששתמה מהן
הפירה: לא מצינו טומאה עושה
כיוצא בה, פ"י הקונ' דדרשין לקמן
יעמא שאין טומאה עושה כיוצא בה
ואית פסריס דל"ג לקמן ולשון לא
מצינו לא משמע כן דמשמע דמעלמא
נפקא לן ממשמעות ומפ"י לא מצינו
טומאה עושה כיוצא בה דדרשין
לעיל (דף יד.) מטמא הוא:

הא בשרה טמא קתני. משמע דוקא בשרה אבל אדם וכלים לא
והיינו משום דנפקלו בהיסק הדעת ואם חלמא כיון דפרחה
מהן טומאה חמורה אפי' עומאה קלה לא לטמא דהא אמרי' בפ' בא
סימן (נדה 74) ובפ' טבול יום (ומי' קה) כל שסופו לטמא טומאה
חמורה לא בני הכשר שרך וחשיב
בלאו נגע בשרך ודוקא בעוד
שסופו לטמא ועומאה חמורה אבל
כשאין ראוי כבר לטמא טומאה
חמורה בני הכשר כדלמרינן בפרק
הנמה המקשה (חולין עג:) גבי בשר
הפורש מאכר מן והכי דלא מהי ליה
(ומה שסופו לטמא טומאה חמורה
כשהיה עם אביו לשהי מוכשר כיון
ללאחר שפירש ממנו אין ראוי לטמא
טומאה חמורה וי"ל דלאי התם
כששימש עמך עץ שישם כדלמרינן
נהעור והרועט (שם דף קנט.) ולכן
כשפירש מאביו בני הכשר אבל מי
הטאת נר"ך שהיו ראוין ממתלה
לשהי ומלא טומאה חמורה שלהן
אינו מנשה עץ אלא מטעם שהיו
ראוין לשתיה אדם דנע"א לא היו
ראוין להואה ולכן אף כשנפסלו לא
פריחה טומאת משקין:

בבב"ל במעיה. אבל נעודם צניה
לא נעטלו אפי"ג דלמרינן
נמסכת פרה (פ"ט מ"ג) דכל העופות
פוסלין מי מטאת אורי' דהתם מירי
קודם קודם ונפסלי כדפ"ה] בהמקין
(גיטין 22) דכתיב שחא חיותן בכל זן
משום מלאכה, וכל אשר לאחור
קידוש מדחשיב להו סופו לטמא
ועומאה חמורה ומלאכה אינה פוסלת
אחר קידוש כדתנן במסכת פרה
(פ"ד מ"ד) מים מלאכה פוסלת זין
עד שימן לתוכן אפר (ו) [וכפיפה] יליף
לה מדחשיב למי נדה וככר הס למי
נדה ונטלו במעיה משום היסק הדעת
דר"י משום דכתיב למשמרת יאלו אלו
שאינם למשמרת הואיל ששתמה מהן
הפירה: לא מצינו טומאה עושה
כיוצא בה, פ"י הקונ' דדרשין לקמן
יעמא שאין טומאה עושה כיוצא בה
ואית פסריס דל"ג לקמן ולשון לא
מצינו לא משמע כן דמשמע דמעלמא
נפקא לן ממשמעות ומפ"י לא מצינו
טומאה עושה כיוצא בה דדרשין
לעיל (דף יד.) מטמא הוא:

רבינא אמר מגופיה משקין. דאי
מצית אמרת. דאי ס"ד
לעומאת משקין לא לנמוז אלא מד
יעמא מרי זימני למי לי למעוטי שאין
טומאה עושה כיוצא בה: ומה
הבאין משקין וי"ל דהכא עביד שפיר ק"ו דמה כלי שאין
טומאה כלי משום שהוא קל שאינו אב העומאה כדכשאו אב
הטומאה טומאה כלי וכ"ש משקין הבאים מחמת כלי דקילי טפי אבל
מה שאין טומאה אובלי קאמר רבי יוסי (ומ' לכלים טהור: ומש בלי. שטימא את המשקה
משקין הבאים מחמת כלי שנגע במת מוגלן דלא מטמאו כלי דמק"ו
דכלי לא אחי דכלי שנגע במת מטמא כלי וי"ל דהאי קרא בשרך
כתיב אבל משקין שנגעו בכלי שנגע במת לא כתיב:
ולאו

גבי יעמא דקאמר רבי יוסי (ומ' דמעמא אובלי הי' דרש ליה
וכל משקה אשר ישא בכל כלי. אם היה המשקה הזה נמוז של כל כלי חרש דהא עלה קאי יעמא ודרש ביה יעמא לטמא את האוכל: לא
מצינו טומאה שטושה כיוצא בה. כדלמרינן לקמן [ע"ג] דלהכי קרינא יעמא למימר דהוא טמא ואין עושה כיוצא בו: ואי ס"ד. האי יעמא
דכתיב במשקה כשיפיה דקרא לטמא משקין קאמר ויעמא דרישא דכתיב גבי אובלי ע"כ לטמא משקין מוקמי ליה לקמיה א] דהכתיב לעיל
מהאי קרא טמא הוא ואמרין הוא טמא ואין עושה כיוצא בו ומדלמרינן דמשקין מטמא אפי"כ יעמא לטמא למה לי
לעריבניהו ונכתבינהו וי' אומא. יעמא דסיפא לטמא את הכלים ואמאי קאמר רבי יוסי (ומ' לכלים טהור: ומש בלי. שטימא את המשקה
הזה לא יוכל לטמא את הכלי כדלמרינן לקמן [ב:] כל אשר נמוזו יעמא מכל האוכל אובלין ומשקין מיטמאים מאויר כלי חרש ואין כלים מיטמאים
מאויר כלי חרש משקין אלו שבאין מחמת כלי אינו דין כו': ואמאי כי לא מטמאו משקין הבאים מחמת כלי. דכדאי קל וזמור הוא
דנפקא לן דאין משקה מטמא כלי (א) [אמאי כי לא מטמאו משקין כלי] הני מילי משקין הבאין מחמת כלי אבל משקין שנגעו בשרך יעמא הוא:
ומשני

כעטו במעיה. דאין ראוין למי הטאת ואין עוד שמן עליהן. ואי
אית ליה לרבי יהודה משקין בעלמא מטמאו אובלי נמי דנטלי מתורת
מי הטאת לענין דלא הוי עמא אב הטומאה לטמא אדם וכלים שם
משקה טמא מי ליכא עליהו כשאר משקין לטמא בשר זה שהוא אובלי
ואמאי נעטו במעיה לגמרי אפילו
לעומאה בשר זה דהיינו טומאת אובלין
קלה ניה דטומאה חמורה לא מטמאו
אם נגעו אדם וכלים בהן בתוך
העמים דהא אין שם מי הטאת
לענין טומאה קלה כגון אה הכשר
לעומאו דהא משקין בעלמא נינו
ושם טומאה לא פקע מינייהו דניטמאו
ממתת עלמן דאין נעשה גדולה ממה
שכן נוגעין בעלמן וכי אילי שם מי
הטאת מינייהו הוו להו משקין שנגעו
במי הטאת אלא ש"מ מוטלו הדך
ציה וכוין דנחוק לא מטמאו משקין
אובלין אלא מדרבנן הכא דמילתא
דלא שפירח לא גזר: עומאה חמורה.
אדם וכלים. טומאה קלה אובלין:
ושם בשרה עמא קאמר. דלא טימא
אלא את הכשר ולא מלא אדם וכלים
הנוגעין בהן טמאין: אבל עומאה
חמורה. שיהא עריין שמן עליהן
לטמא אדם הנוגע בהן לא מטמאי
ס"ד יהודה אומר נעטו במעיה מתורת
מי הטאת: רב אחי אמר לעולם
לגמרי. דלפ"י שם משקה בעלמא
ליכא עלייהו דה"ל משקה כרות ומניח
כת"כ] וכל משקה אשר ישנה בכל כלי
יעמא פרט למשקה כרות: ר' יוסי
תלמידו של ר' עקיבא היה כדתיב
ביבמות כדכא על יעמאו (דף סד):
והיה העולם שמש עד שבה ר"ע אלא
רבותיו עשדו ונשאה להם ולאו הן
רימ ורבי יהודה ור' יוסי ור"ש ור"א
כן שמעו: דרדיש יעמא. דכתיב
גבי אובלין טמאין יעמא ואיכו נמי
דריש יעמא דכתיב גבי משקין טמאין
יעמא: בו ציום. ציום שמינו את
ר"ח בן עזריה לנשואת: אשר יפול
מיום אל פורו. ומתלה כהכל שחוטין
(חולין ד:) אע"פ שלא נגע אלא נמלה
באירוי ה"ל כלי ראשון וכתיב כל אשר
נמוזו יעמא מחמת הכלי ה"ל אובלי
שני ואינו אומר טמא אלא יעמא
לדרוש ביה יעמא: לימד על ככר
שני. דהא קרא משמשי באובלין
דכתיב בפרה מכל האוכל אשר יאכל
והוא חרש עושה הכלי יעמא אלמא
ככר שני עושה שלישי ואף בחולין
דקרא ספמא כתיב. והא ליכא למימר
דאובלין שבו מקבלין טומאה מן

השרך דליהו אורי כלי כמאן דמלי עומאה וניהו אובלי ראשון דא"כ
אף כלים שבאירוי יעמאו ובפרקין [ב] מפרשינן לה בדהיא דעל כרחק
שני הוא ומן הכלי הוא מקבלה שמעמא את השלישי. ואפי שמעמי
ככר עושה כיוצא בו ואית ליה לר"ע אובלי מטמא אובלי ור"א לומר
כן משום דלא אשכחן לה בדהיא ועיי' הדחק נאמר ור"כ כי אשאי
לעיל [יד.] והא אין אובלי מטמא אובלי ודחיק נפשיה ואוקמה מדרבנן טמא
נימא כר"ע ס"ל דהא ר"ע גופיה איירי ביה והוסף עדות על עדותו
ולקמן דקאמר לא כך היה ולא מצי לדחיה אלא ע"י טעם זה לא
מצינו טומאה עושה כיוצא בה הרי מצינו לר"ע ועוד בדהיא אמר
לקמן [ע"ג] כדכתיב יעמא לטמא את המשקין ולא אובלי כיוצא בו: והכא
גבי יעמא דמשקין דקאמר רבי יוסי (ומ' דמעמא אובלי הי' דרש ליה
וכל משקה אשר ישא בכל כלי. אם היה המשקה הזה נמוז של כל כלי חרש דהא עלה קאי יעמא ודרש ביה יעמא לטמא את האוכל: לא
מצינו טומאה שטושה כיוצא בה. כדלמרינן לקמן [ע"ג] דלהכי קרינא יעמא למימר דהוא טמא ואין עושה כיוצא בו: ואי ס"ד. האי יעמא
דכתיב במשקה כשיפיה דקרא לטמא משקין קאמר ויעמא דרישא דכתיב גבי אובלי ע"כ לטמא משקין מוקמי ליה לקמיה א] דהכתיב לעיל
מהאי קרא טמא הוא ואמרין הוא טמא ואין עושה כיוצא בו ומדלמרינן דמשקין מטמא אפי"כ יעמא לטמא למה לי
לעריבניהו ונכתבינהו וי' אומא. יעמא דסיפא לטמא את הכלים ואמאי קאמר רבי יוסי (ומ' לכלים טהור: ומש בלי. שטימא את המשקה
הזה לא יוכל לטמא את הכלי כדלמרינן לקמן [ב:] כל אשר נמוזו יעמא מכל האוכל אובלין ומשקין מיטמאים מאויר כלי חרש ואין כלים מיטמאים
מאויר כלי חרש משקין אלו שבאין מחמת כלי אינו דין כו': ואמאי כי לא מטמאו משקין הבאים מחמת כלי. דכדאי קל וזמור הוא
דנפקא לן דאין משקה מטמא כלי (א) [אמאי כי לא מטמאו משקין כלי] הני מילי משקין הבאין מחמת כלי אבל משקין שנגעו בשרך יעמא הוא:
ומשני

השרך דליהו אורי כלי כמאן דמלי עומאה וניהו אובלי ראשון דא"כ
אף כלים שבאירוי יעמאו ובפרקין [ב] מפרשינן לה בדהיא דעל כרחק
שני הוא ומן הכלי הוא מקבלה שמעמא את השלישי. ואפי שמעמי
ככר עושה כיוצא בו ואית ליה לר"ע אובלי מטמא אובלי ור"א לומר
כן משום דלא אשכחן לה בדהיא ועיי' הדחק נאמר ור"כ כי אשאי
לעיל [יד.] והא אין אובלי מטמא אובלי ודחיק נפשיה ואוקמה מדרבנן טמא
נימא כר"ע ס"ל דהא ר"ע גופיה איירי ביה והוסף עדות על עדותו
ולקמן דקאמר לא כך היה ולא מצי לדחיה אלא ע"י טעם זה לא
מצינו טומאה עושה כיוצא בה הרי מצינו לר"ע ועוד בדהיא אמר
לקמן [ע"ג] כדכתיב יעמא לטמא את המשקין ולא אובלי כיוצא בו: והכא
גבי יעמא דמשקין דקאמר רבי יוסי (ומ' דמעמא אובלי הי' דרש ליה
וכל משקה אשר ישא בכל כלי. אם היה המשקה הזה נמוז של כל כלי חרש דהא עלה קאי יעמא ודרש ביה יעמא לטמא את האוכל: לא
מצינו טומאה שטושה כיוצא בה. כדלמרינן לקמן [ע"ג] דלהכי קרינא יעמא למימר דהוא טמא ואין עושה כיוצא בו: ואי ס"ד. האי יעמא
דכתיב במשקה כשיפיה דקרא לטמא משקין קאמר ויעמא דרישא דכתיב גבי אובלי ע"כ לטמא משקין מוקמי ליה לקמיה א] דהכתיב לעיל
מהאי קרא טמא הוא ואמרין הוא טמא ואין עושה כיוצא בו ומדלמרינן דמשקין מטמא אפי"כ יעמא לטמא למה לי
לעריבניהו ונכתבינהו וי' אומא. יעמא דסיפא לטמא את הכלים ואמאי קאמר רבי יוסי (ומ' לכלים טהור: ומש בלי. שטימא את המשקה
הזה לא יוכל לטמא את הכלי כדלמרינן לקמן [ב:] כל אשר נמוזו יעמא מכל האוכל אובלין ומשקין מיטמאים מאויר כלי חרש ואין כלים מיטמאים
מאויר כלי חרש משקין אלו שבאין מחמת כלי אינו דין כו': ואמאי כי לא מטמאו משקין הבאים מחמת כלי. דכדאי קל וזמור הוא
דנפקא לן דאין משקה מטמא כלי (א) [אמאי כי לא מטמאו משקין כלי] הני מילי משקין הבאין מחמת כלי אבל משקין שנגעו בשרך יעמא הוא:
ומשני